

El record de la Batalla de l'Ebre

La Biblioteca Marcel·lí Domingo organitza cada tardor unes Jornades sobre el Patrimoni Literari Ebrenç. Enguany era la tercera edició i s'ha dedicat a tractar sobre la Guerra Civil i la Batalla de l'Ebre vistes a partir de la literatura, el periodisme i el món audiovisual, la qual s'emmarca com a activitat prèvia a la commemoració dels vuitanta anys de la batalla que es compliran l'estiu vinent.

Josep Bayerri Raga,
periodista

Al llarg de la passada setmana s'han desenvolupat una quinzena de conferències a càrrec d'estudiosos dels diferents àmbits que aplegaven les jornades; hi han hagut també taules rodones, explicació d'experiències didàctiques, exposició de fotografies i projeccions cinematogràfiques. L'assistència de prop del mig centenar de persones, majoritàriament professorat, han evidenciat l'èxit de la iniciativa i la garantia de continuïtat del projecte de les Jornades anuals. S'ha parlat dels desapareguts i la recuperació dels cossos soterrats a fosses anònimes, de la 'lleua del biberó', les brigades internacionals, la premsa i la producció literària entorn de la batalla.

La Batalla de l'Ebre fou el fet més important de la guerra. Va durar 115 dies, entre el 25 de juliol i el 15 de novembre de 1938 i va haver-hi prop de cent mil víctimes entre tots dos bàndols (20.000 morts i 70.000 ferits de diversa gravetat i 20.000 més presoners republicans derrotats). Bona part dels morts van ser soterrats d'urgència o van quedar vora les trinxeres dels mateixos camps de batalla. Diversos pobles de la Terra Alta i la Ribera d'Ebre van quedar afectats en major o menor grau o enderrocats totalment, com fou el cas de Corbera d'Ebre. La població de la comarca que el 1936 era de 21.457, queda reduïda a 17.551 el 1940, és a dir una pèrdua de prop del vint per cent de la població. Situació que en el cas de Corbera arriba a gairebé el cinquanta per cent.

Pel que fa a la memòria de la Batalla de l'Ebre, en un primer moment d'acabada la Guerra el règim vencedor va optar per no parlar gaire, era massa tràgic per fer-ne un panegíric i els morts encara estaven calents a un bàndol i l'altre. A partir dels cin-

quanta es comença a fer referències a la Batalla de l'Ebre per enaltir la capacitat militar del cabdill Franco, considerat l'estrateg de la batalla, assegurant que la dirigí en persona des del turó del Coll del Moro sobre de Gandesa. És aleshores quan s'aixecaren els monòlits a diversos indrets de la Terra Alta enaltint les gestes al bàndol guanyador: el mateix Coll del Moro, la Punta Targa vora Vilalba dels Arcs on els requetès del Tercio de Montserrat van tenir 58 morts i 190 ferits, el Pic de la Mort i altres. Aquest procés d'exaltació de la Batalla de l'Ebre com la gran gesta militar de Franco va culminant el juny de 1966 quan Franco va inaugurar el Monument de Tortosa.

Durant molts anys la gent dels pobles de la Terra Alta recollia les restes metàl·liques de la batalla, estes arreu de la que fou línia del front. Això feu que en remenar-ho de vegades explotessen i provoquesen moltes víctimes de bombes aèries o obusos de canons. El darrer cas fou justament el mes passat quan un pagès va morir.

Després de la mort del dictador es començà a parlar de la Batalla de l'Ebre des de la perspectiva del bàndol perdedor, però amb voluntat de no caure en el sectarisme dels anys anteriors. Es comença a visitar i endreçar les restes del poble vell de Corbera, declarat bé d'interès cultural el 1991, es basteixen monuments a la lleua del Biberó i a les brigades internacionals i a la Cota 705 a Pandols amb el monument a la pau, també als barrancs de Santa Magdalena, l'ossari de Camposines, la Fatarella, els Quatre Camins... i el 2001 la Generalitat i els ajuntaments de la zona crearen el Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (Comebe), amb actuacions diverses i centres d'interpretació dels diferents àmbits a Corbera, Pinell de Brai, Bateg, la Fatarella, Vilalba; per altra part, s'obria el Museu a

Al cap de vuitanta anys la memòria de la Batalla de l'Ebre és encara molt viva. Mentrestant, els llocs emblemàtics esdevenen centres de peregrinació per la pau.

les antigues escoles de Gandesa.

La memòria de la Batalla de l'Ebre, però, és encara molt viva a les Terres de l'Ebre. Moltes coses es van co-

mençar a superar fa només uns anys, però, fins fa ben poc, en molts subconscients familiars encara hi havia uns vencedors i uns derrotats.

La realitat objectiva és que tots van perdre durant els anys de la guerra i també amb la postguerra, on teòricament havia arribat la pau. ■

CONSULTES EXTERNES / URGÈNCIES / SALA DE PARTS / HOSPITALITZACIÓ / QUIRÒFANS / PROVES DIAGNÒSTIQUES I TERAPÈUTIQUES

Clínica Terres de l'Ebre
TORTOSA

Atenció sanitària,
propera i accessible

Pl. de Joaquim Bau, 6-8 43500 Tortosa
clinicatortosa@grupsgassaga.cat

977 588 200

Reserva de visites 977 588 205

Atenció personalitzada per
a mütres i particulars de
les Terres de l'Ebre, el Baix
Maestrat i el Baix Aragó

Especialitats i Serveis

- Alergologia
- Anàlisis clíniques
- Anatomia patològica
- Anestesiologia i Clínica del Dolor
- Angiologia i Cirurgia Vascular
- Aparell Digestiu i Endoscòpia Digestiva
- Cardiologia
- Cirurgia General i Aparell Digestiu
- Cirurgia Oral i Maxil·lofacial
- Cirurgia Pediàtrica
- Cirurgia Plàstica, Estètica i Reparadora

- Dermatologia
- Dietètica
- Endocrinologia i Nutrició
- Especialitats pediàtriques (Cardiologia, Endocrinologia, Gastroenterologia i Pneumologia)
- Farmàcia
- Infermeria
- Llevadores
- Medicina de l'Esport
- Medicina General
- Medicina Interna
- Neurologia i Neuropsicologia

- Obstetrícia i Ginecologia
- Oftalmologia
- Otorinolaringologia
- Pediatria
- Pneumologia
- Psicologia Infantojuvenil
- Psiquiatria
- Radiologia i Diagnòstic per la Imatge
- Rehabilitació i Fisioteràpia
- Reumatologia
- Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica
- Urgències
- Urologia i Andrologia